

Amikor most, tizennégy év után lemondok az elnökségről, örömmel gondolok vissza a sok érdekes és emlékezetes magyarországi utazásra, melyet mint elnök tehettem és a sok szép barátságra, melyet itt köthettem. Különösen szívesen gondolok munkatársaimra a Társaság vezetőségében és titkárságában. Ez alatt a tizennégy év alatt Klaniczay Tibor volt a főtítkár, és az ő fáradhatatlan munkája nélkül a Társaság egyáltalán nem működhetett volna. Az elhunyt Béládi Miklós után Jankovics József lett a főtítkárhelyettes, aki most a főtítkár feladatait fogja vállalni. Több ügyes, és mindig segítőkész szervező titkárunk volt. Hálával gondolok Gebri Máriára, M. Róna Juditra és természetesen mostani szervező titkárunkra, Nyerges Juditira. Visóczki Márta kedves gondoskodása nélkül kongresszusaink és vezetőségi üléseink elképzelhetetlenek volnának. Nagyon sokan mások is sikeresen részt vettek Társaságunk működtetésében, de itt most nem sorolhatok fel mindenkit.

Így most tele vagyok szép emlékekkel és meg vagyok győződve arról, hogy Magyarországnak és a Nemzetközi Magyar Filológiai Társaságnak szép és sikeres jövője van. És nagy örömmel tölt el engem az a gondolat, hogy most teljes bizalommal adhatom át az elnökséget utódomnak, Rákos Péternek. És ezennel a szót is átadom neki.

Rákos Péter elnök beszéde

Tisztelt Közgyűlés,

megválasztásom után, jóformán annak pillanatában, csupán röviden s rögtönözve szólhatok, s első szavam csak a köszönété lehet: köszönöm lesújtó bizalmukat. Önök mosolyognak, tehát értenek: nem bizalmukat minősítem e szóval, hanem közérzetemet, s nem is azért nevezem lesújtónak, mert új tisztem, mint minden funkció, szolgálatra kötelez, hanem mert tartok tőle, hogy ezután már csak csupa csalódást okozhatok azoknak, kik e tisztséggel felruháztak. De megmaradok még továbbra is a köszönét szavainál: elmondódott már, de ez nem ment fel az alól, hogy újra el ne ismétljem valamennyiünk köszönétét búcsúzó elnökünknek, Bo Wickman professzor úrnak és főtítkárunknak, Klaniczay Tibor professzor úrnak, kinek kezdeményező és megtartó energiái nélkül Társaságunk nemhogy mai formájában, hanem sehogyan sem létezhetne. Az ő nevükhöz fűződik a Társaság fennállásának első korszaka, hőskora vagy fénykora, amint tetszik. De meg kell továbbá köszönnöm újból s megintcsak valamennyiünk nevében mindazok támogatását és áldozatos munkáját, akik ezt a szép kongresszust lehetővé tették, hadd ne soroljak itt mindannyiunk által jól ismert neveket: a kongresszus védnökeinek, Szeged vendégszerető városának, mely ezúttal is egy nemzetközi jó ügy oszlopának bizonyult, a szegedi egyetemnek, kezdve annak tisztikarával, s végezve a végrehajtás fáradhatatlan, kedves és segítőkész "eszközeivel", a szegedi diákokkal, s végül, de korántsem utolsó sorban az előkészítő- és szervező bizottságnak, talán külön nyomatékkal is a gyakorlati szervező és gazdasági ügyintézés fő-fő irányítóinak.

Eltűnődöm azon, mi a helyzete s jövőbeni sorsa az általunk képviselt ügynek: lehetnek talán, akik elcsüggednek s úgy érzik, hogy ebben a gyorsuló időben s mozgó világban a nemzetközi hungarológia fogalomtisztázó igyekezete, filológiai apró-

munkája nem tekinthető központi jelentőségűnek, szava sem messzire hallatszónak. De tudván tudjuk: célkitűzéseinkkel, egész eddigi működésünkkel alapjában jó és hosszútávon mindenképpen gyümölcsöző tevékenységet fejtettünk ki, s nincs okunk a kishitűségre, van ellenben igenis arra, hogy egy olyan világban, melyben kozmikus méretűnek és történelmi horderejűnek hitt jelenségek is eltörpülnek és jelentőségüket veszítik, továbbra is megőrizzük hitünket a kis dolgok becsében. Egy, tudásom és emlékezetem szerint szentágostoni mondással fejezem be: ám legyen kicsiny az, ami kicsiny, de a kis dolgokban való állhatatosság nagy dolog ám!

Nekrológok

Klara Majtyinszkaja
(1907–1991)

Pótolhatatlan veszteség érte a Nemzetközi Magyar Filológiai Társaságot, a hungarológiát, Oroszország és a világ nyelvtudományát: 1991 februárjában eltávozott körünkől a kiváló tudós, Klara Jevgenyevna Majtyinszkaja, Társaságunk egyik alapító tagja, alelnöke és tiszteleti tagja, aki munkánkban haláláig tevékenyen részt vett.

A képzés, amelyben részesült, távol áll a nyelvészettől, hiszen pályáját zenészként, zenetörténészként kezdte. Miután a 30-as években a Szovjetunióba települt, kezdetben itt is zenét oktatott különböző iskolákban és a Moszkvai Konzervatórium mellett működő Felsőfokú Zenetanodában. Nekünk, akik nem ismerhettük abban az időben, nehéz válaszolni a kérdésre, miként változott meg érdeklődése, hogyan és miért választotta felnőtt emberként élethivatásul a nyelvtudományt? Lehetséges, hogy éppen a zenei hangzással való foglalkozás ébresztett benne vágyat, hogy tanulmányozni kezdje, miként alakul ki a hangokból és hangkapcsolatokból az értelem harmóniája, hogyan születik meg az előbeszéd összhangzata, amelyben az emberi szellem jut kifejezésre... Bárhogy is történt, Klara Majtyinszkaja újra beült az egyetemi padba, hogy az Idegen Nyelvek Főiskoláján tanuljon, ahol 1944-ben megvédte kandidátusi disszertációját *A részseset jelentése a mai magyar nyelvben* címmel, s így életre szólóan elkötelezte magát új szakterületével.

Érdeklődése a nyelvészet széles körére terjedt kis. Kell-e azonban csodálkozni, hogy leginkább mégis anyanyelvének zenéje vonzotta? A 40-es évek második felében nyelvet tanított a moszkvai főiskolákon, majd 1950-től a Szovjetunió Tudományos Akadémiája Nyelvtudományi Intézetének munkatársa lett, ahol gyakorlatilag élete végéig dolgozott. Ugyanekkor, 1950-ben védte meg doktori értekezését *Az esetek rendszerének fejlődése a magyar nyelvben* címmel, amiért 1952-ben professzori címet kapott.

Már ebben az időben elismert szaktekintélynek számított a finnugor nyelvészetben. Fokozatosan iskolát teremtett, követői támadtak, tanítványok vették körül. Tudományos pályafutásának jelentős állomását képezi, hogy közreműködött *A magyar nyelv* című háromkötetes kézikönyv munkálataiban (1955–1960), ahol nemcsak